

А. В. Колесник

ІНФОРМАЦІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ОПЕРАЦІЇ ТА ІНФОРМАЦІЙНА БУСИФІКАЦІЯ, ЯК СИСТЕМНИЙ ЧИННИК ВПЛИВУ ПОТЕНЦІЙНОГО ПРОТИВНИКА

Анотація: Розглядаються інформаційно-психологічні операції (ІПСО) та явище інформаційної бусифікації як ефективні інструменти впливу потенційного противника у сучасному світі. Основна увага приділяється системним підходам до організації та реалізації таких операцій, а також їхньому впливу на суспільну думку, соціальні процеси та поведінкові реакції населення. Визначаються основні механізми маніпуляції інформацією, що дозволяють спотворювати реальність і формувати в суспільстві хибні уявлення про політичні та соціальні процеси. Okремо висвітлюються методи захисту від інформаційно-психологічного впливу та шляхи мінімізації негативних наслідків інформаційної бусифікації для національної безпеки.

Ключові слова: ІПСО, інформаційна бусифікація, маніпуляція інформацією.

Abstracts: The article considers information and psychological operations (IPO) and the phenomenon of information busification as effective tools of influence of a potential adversary in the modern world. The main attention is paid to systematic approaches to the organisation and implementation of such operations, as well as their impact on public opinion, social processes and behavioural reactions of the population. The author identifies the main mechanisms of information manipulation that allow distorting reality and forming false ideas about political and social processes in society. The methods of protection against information and psychological influence and ways to minimise the negative consequences of information busification for national security are highlighted.

Keywords: IPSO, information busification, information manipulation.

Вступ

У сучасних умовах глобалізації та інформаційної революції роль інформаційної безпеки значно зростає. Інформаційно-психологічні операції (ІПСО) стали ключовим елементом у впливі на суспільство та державні інститути. Їх основна мета — зміна ставлення суспільства до тих чи інших питань, що може призвести до дестабілізації внутрішньої та зовнішньої політики країни. ІПСО стали одним із ключових інструментів у сучасних гібридних війнах. У випадку російської федерації операції стали не тільки елементом зовнішньої політики, а й внутрішнього управління. Інформаційна бусифікація – це систематичний процес трансформації суспільного простору та свідомості громадян з метою досягнення бажаних для держави політичних і стратегічних цілей. Російська федерація активно використовує цей підхід у контексті ІПСО. [1, 2].

Основна частина

ІПСО є комплексом заходів, спрямованих на вплив на психіку та свідомість людей, формування в них певних поглядів, установок і поведінки. Основною метою таких операцій є маніпуляція громадською думкою, зміна соціальної поведінки та зменшення здатності противника до спротиву, або ж посилення власної влади над населенням.

У контексті ІПСО російської федерації важливу роль відіграють пропаганда, дезінформація, маніпуляція медіапростором і соціальними мережами, а також створення штучних конфліктів та напружень. ІПСО використовується як проти зовнішніх ворогів, так і для контролю власного населення. У контексті інформаційної війни бусифікація стосується того, як держава використовує інформаційні технології та ІПСО для маніпулювання населенням. Інформаційна бусифікація росії полягає в масовому насадженні ідей та поглядів, що відповідають інтересам владної верхівки, через контроль медіа, блокування альтернативних точок зору та створення атмосфери постійного страху й невизначеності. Суть цієї стратегії – забезпечити, щоб громадяни отримували лише ту інформацію, яка відповідає інтересам уряду, і таким чином діяли відповідно до цих інтересів.

Росія активно використовує пропаганду як основний елемент ПІСО. Державні медіа і великі інформаційні агентства, такі як RT, використовуються для поширення меседжів, які відображають офіційну позицію влади. Це можуть бути не тільки прямі політичні заяви, але й культурні проекти, які формують відповідний світогляд у громадян [1].

Розповсюдження неправдивої або маніпулятивної інформації – один із ключових інструментів російської федерації у міжнародних конфліктах. Через фейкові новини та викривлення фактів, Кремль намагається посіяти плутанину та послабити єдність західних країн.

Кіберпростір є важливим середовищем для здійснення ПІСО [2]. Російські хакери використовуються для поширення дезінформації, зламу ресурсів опонентів та втручання в виборчі процеси інших держав. Одним із прикладів є втручання у вибори США в 2016 році, коли через соціальні мережі поширювалися роз'єднувальні наративи. Соціальні медіа, такі як Facebook, Twitter, VK, використовуються для маніпулювання масовою свідомістю через ботоферми та тролі. Через фейкові акаунти та організовані кампанії поширюються вигідні кремлю наративи, що впливають на суспільні настрої як в Росії, так і за її межами. ПІСО в російській федерації використовується не лише для впливу на зовнішніх опонентів, але і для внутрішнього контролю. Вплив ПІСО на населення росії включає формування культури страху, недовіри до незалежних джерел інформації та підсилення культури державної влади. Систематичне використання таких операцій дозволяє уряду зберігати контроль над суспільством і запобігати потенційним революційним настроям.

Бусифікація призводить до втрати критичного мислення серед населення, посилення ізоляціонізму та ксенофобії, а також до зниження рівня демократії в суспільстві. В умовах постійного впливу дезінформації та пропаганди громадяни втрачають можливість отримувати об'єктивну інформацію, що призводить до помилкових рішень як у приватному, так і в політичному житті.

Інформаційна бусифікація — це процес, при якому ключові елементи інформаційного простору спотворюються, перекручуються або висвітлюються у вигідному для противника світлі. Бусифікація є формою дезінформації, яка націлена на послідовне руйнування довіри до офіційних джерел інформації та створення інформаційного хаосу. Цей процес має на меті зміну соціально-політичного ландшафту країни через контроль над інформаційними потоками [3, 4]. До основних механізмів бусифікації можна віднести:

- спотворення фактів це — часткове або повне перекручування інформації для формування неправдивих уявлень про події;
- маніпуляція емоціями це — акцентування уваги на драматичних та емоційно заряджених повідомленнях, щоб відвернути увагу від важливих фактів;
- створення альтернативної реальності — формування паралельної інформаційної реальності, в якій офіційна інформація виглядає як неправдива або недостовірна;
- інформаційний шум — наповнення інформаційного простору великим обсягом нерелевантних повідомлень, що ускладнює доступ до об'єктивної інформації.

ПІСО та бусифікація діють системно, оскільки вони впроваджуються на багатьох рівнях одночасно: від індивідуального до національного. Противник часто використовує ці методи у рамках гібридних воєн, де інформаційні атаки є лише частиною комплексного наступу на всі сектори держави: військовий, економічний, соціальний, культурний.

Висновки

Інформаційно-психологічні операції та інформаційна бусифікація є невід'ємними компонентами сучасної стратегії гібридної війни. Їх головна мета — вплив на свідомість суспільства з метою підриву його стабільності та ослаблення національної безпеки. Ефективний захист від таких загроз вимагає розробки комплексної системи інформаційної безпеки, що включає підвищення медіаграмотності, розвиток стійкості до інформаційних атак та забезпечення прозорості у процесі надання інформації з боку держави.

Список використаних джерел:

1. Твердохліб Ю. Інформаційно-психологічні операції Російської Федерації проти України – основні етапи та цілі/Ю. Твердохліб// Вісник Львівського університету. Серія: Міжнародні відносини.- 2019. – Вип.46 – с. 206 - 213. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VLNU_Mv_2019_46_20
2. Інформаційно-психологічні операції на геополітичній арені [Текст]: навч. посіб./ Сергій Валентинович Федонюк. – Луцьк : Вежа-Друк, 2024.- 106с. ISBN 978-966-940-578-4.
3. Доктрина зі стратегічних комунікацій. Вересень 2020. URL: <https://cutt.ly/HbJhqXT>.
4. Доктрина стратегічних комунікацій Національної гвардії України. URL: <https://cutt.ly/aOGWQSR>.

Колесник Андрій Вікторович – аспірант кафедри будівництва, міського господарства та архітектури; Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: andrey.engineer@gmail.com.

Kolesnik Andrii V. - PhD student of the Department of Civil Engineering, Municipal Economy and Architecture; Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: andrey.engineer@gmail.com.